

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม
วันที่ ๑๙ / ๑๕๖
ณ. ๒๗ ส.ก. ๕๖ เวลา ๑๔.๕๐ น.
ส่งกลุ่มงาน พง. เลขที่ ๓๗ ดำเนินการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๓๗ / ๑๕๖
วันที่ ๑๙ ส.ก. ๕๖
เวลา ๑๕.๐๐ น.

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน คูสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติ
๒. บันทึกหลักการและเหตุผล
๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ข้าพเจ้ากับคณะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ.
พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบกันมา เพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ
แล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

 ผู้เสนอ
(นางสาวรัชดา ธนาดิเรก)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๒๗๑

กลุ่มงานระเบียบวาระ
วันที่ ๑๑/๑๕ / ๑๕๖
วันที่ ๒๗ ส.ก. ๕๖ เวลา ๑๐.๓๐ น.

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๒
วันที่ ๒๖ / ๑๕๖
วันที่ ๒๗ ส.ก. ๕๖ เวลา ๑๔.๕๕ น.

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นตอนการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ.

๒. นายศนิตพงศ์ วัฒนพันธ์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... ✓

๔. นายพมมี ตั้งมงคล
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... 376 ✓

๖. นายสมศักดิ์ คุ้มทรัพย์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... ๑๕๕ ✓

๘. นายสมพงษ์ งาม
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... ๐๐๑ ✓

๑๐. นายวิเศษ วัฒนทรัพย์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... 136 ✓

๓. นายศุภชาติ ศรีรัตน์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... 116 ✓

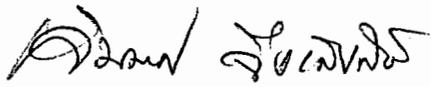
๕. นายสมเกียรติ วัฒนทรัพย์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... 334 ✓

๗. นายสมเกียรติ วัฒนทรัพย์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... 344 ✓

๙. นายสมเกียรติ วัฒนทรัพย์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... 10 ✓

๑๑. นายสมเกียรติ วัฒนทรัพย์
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
หมายเลขประจำตัวสมาชิก..... ๕๑ ✓

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นตอนการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ.

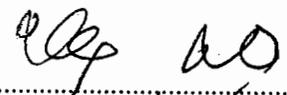
๑๒.
(เลียมพ จักรเสนีย์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๐๔๙ ✓

๑๔.
(วิรัตน์ ตรีภักดิ์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๒๖๐ ✓

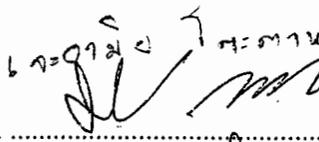
๑๖.
(ทนายชุตติ วัฒนวิเศษ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๒๖๑ ✓

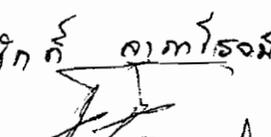
๑๘.
(นายประจักษ์ ใจธรรม)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๒๐๑ ✓

๒๐.
(น.ส.พรวิมล รอดมณี)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๒๖๘ ✓

๑๓.
(นายประจักษ์ ใจธรรม)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๑๖๖ ✓

๑๕.
(นายวิฑูรย์ ชาติภักดิ์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๒๖ ✓

๑๗.
(นายประจักษ์ ใจธรรม)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๐๔๘ ✓

๑๙.
(นายประจักษ์ ใจธรรม)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค... ๖๖๘
หมายเลขประจำตัวสมาชิก... ๒๗๗ ✓

ไม่ประสงค์ออกชื่อ
John Danahy

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับมาตรา ๓๐๓ (๓) บัญญัติให้กฎหมายดังกล่าวต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑) มีผลผูกพันด้านการค้าสินค้าหรือการค้าบริการมากไปกว่าที่ประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้ความตกลงกับองค์การการค้าโลก ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๒) มีผลผูกพันด้านการลงทุนมากไปกว่าที่ประเทศไทยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงเรื่องมาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้าขององค์การการค้าโลก หรือมีความแตกต่างหรือขัดแย้งกับบทบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของประเทศไทย ทั้งการลงทุนระยะสั้นและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๓) มีผลผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญามากไปกว่าที่ประเทศไทยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าขององค์การการค้าโลก หรือมีผลขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่ประเทศไทยได้เป็นภาคีภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๔) มีผลผูกพันด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยเป็นภาคีภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๕) มีผลผูกพันด้านแรงงานที่ขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยที่มีภายใต้ความตกลงขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ในวันที่คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๖) มีผลผูกพันที่ก่อให้เกิดพันธกรณีที่ขัดแย้งกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ

(๗) มีลักษณะอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญา

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่และต้องดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงตามการเสนอของคณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญา เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญา

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญา ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานกรรมการ และให้มีผู้แทนกระทรวงต่างๆ กระทรวงละหนึ่งคน รวมเก้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเก้าคน เป็นกรรมการ โดยให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดกระทรวงที่จะมีผู้แทนในคณะกรรมการ

ให้อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาพัฒนาการเมือง และที่ประชุมใหญ่อธิการบดีจัดทำขึ้นองค์ละเก้ารายชื่อ เพื่อเป็นกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ในการแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีคำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งควรรวมถึงด้านกฎหมายระหว่างประเทศ สิทธิมนุษยชน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านสวัสดิการสังคม

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นเจ้าของ ผู้ถือหุ้น หรือลูกจ้างในธุรกิจหรือกิจการที่อาจมีผลประโยชน์ได้เสียโดยตรงจากการทำหนังสือสัญญา

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้การจัดทำหนังสือสัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

(๒) จัดทำข้อเสนอตามมาตรา ๓ (๗) และ มาตรา ๕

(๓) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในส่วนของกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาแก่ คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการเจรจา และมาตรการป้องกัน เยียวยา และแก้ไข ผลกระทบ

(๔) พิจารณากฎหมาย ระเบียบ และประกาศเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของหน่วยงาน องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คณะกรรมการมอบหมายได้

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งการประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้นำ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การเจรจาหนังสือสัญญา

มาตรา ๑๔ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือสัญญาเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดย จัดทำเป็นแผนสี่ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามที่บัญญัติในพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ในแต่ละปีงบประมาณ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือสัญญาประจำปี โดยให้ ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินการทำหนังสือสัญญา เป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับของการ ดำเนินการ รวมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำหนังสือสัญญา เสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ และ เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้คณะรัฐมนตรีจัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนการดำเนินการทำหนังสือ สัญญาในปีนั้นเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการทำหนังสือสัญญาซึ่งมิได้ระบุไว้ในแผนการ ดำเนินการทำหนังสือสัญญาที่เสนอต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีเสนอแผนการจัดทำหนังสือ สัญญาดังกล่าวให้รัฐสภาทราบในทันทีและดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๑๕ ก่อนการจัดทำหนังสือสัญญา ให้คณะรัฐมนตรีจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผล ความ จำเป็น วัตถุประสงค์ กรอบ และประเด็นของการเจรจาหนังสือสัญญานั้น ให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เป็น ผู้วิจัยข้อมูลและผลกระทบตามมาตรา ๒๖ และหน่วยงานที่เป็นผู้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตาม

มาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ

มาตรา ๑๖ ในการจัดทำหนังสือสัญญา รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกหนังสือสัญญาดังกล่าว เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับรายงานการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๒๖ (๑) และรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๒๕ (๑) แล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ชี้แจง

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้มีการจัดทำหนังสือสัญญาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เริ่มดำเนินการเจรจาหนังสือสัญญาดังกล่าวได้

มาตรา ๑๗ ในการเจรจาหนังสือสัญญา คณะเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาจะต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เฉพาะด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และผู้แทนหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของหนังสือสัญญานั้นๆ

เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ และสร้างความโปร่งใสในการเจรจา ให้ผู้มีส่วนได้เสียหนึ่งคน นักวิชาการหนึ่งคน ตัวแทนองค์กรประชาสังคมหนึ่งคน ผู้แทนภาคเอกชนหนึ่งคน โดยการเสนอชื่อของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีตัวแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน สมาชิกวุฒิสภาหนึ่งคน เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการเจรจา

มาตรา ๑๘ ระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญา ให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดส่งข้อมูลสำคัญตามความเหมาะสมให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๑๙ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเจรจาหรือภายหลังจากการลงนามรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญา ก่อนการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดส่งร่างหนังสือสัญญาให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ในกรณีที่ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเจรจาหรือภายหลังจากการลงนามรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญาปรากฏว่า ร่างหนังสือดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้อีกต่อไป การดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในการจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าวไม่ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนป้องกันและมาตรการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาและจัดส่งพร้อมกับร่างหนังสือสัญญาให้กับหน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

มาตรา ๒๑ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๖ (๓) และ มาตรา ๒๕ (๒) เสร็จสิ้น ในกรณีที่หนังสือสัญญาดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีจะต้องกำหนดมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผลกระทบจากการบังคับใช้หนังสือสัญญานั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม โดยระบุถึงกรอบเวลาและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ก่อนเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

การพิจารณากำหนดมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผลกระทบตามวรรคหนึ่ง จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านลบได้เข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๒ เมื่อร่างหนังสือสัญญาได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐบาลนำร่างหนังสือสัญญาดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญามีผลผูกพันประเทศไทยต่อไป

รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๓ หนังสือสัญญาจะต้องมีฉบับภาษาไทยที่ใช้ลงนามอย่างเป็นทางการควบคู่กับฉบับภาษาอังกฤษ หรือฉบับภาษาของคู่ภาคี หรือภาษาที่ยอมรับของทุกฝ่าย

มาตรา ๒๔ เพื่อการตรวจสอบ สนับสนุน และเสริมประสิทธิภาพกระบวนการเจรจาในการจัดทำหนังสือสัญญา ให้มีนักวิชาการ ผู้แทนองค์กรประชาสังคม ผู้แทนภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภาติดตามการเจรจา

มาตรา ๒๕ ก่อนการดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญามีผลผูกพัน ในกรณีที่กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาได้มีการดำเนินการที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนอาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้ มิฉะนั้นให้ระงับกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าวจนกว่าจะมีดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

หากหน่วยงานใดดำเนินการเพื่อจัดทำหนังสือสัญญา โดยมีการดำเนินการใดอันฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ และไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของศาลปกครองตามวรรคสอง หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

หมวด ๓

การศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบในการจัดทำหนังสือสัญญา

มาตรา ๒๖ ในกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาจะต้องมีการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบอย่างละเอียดถี่ถ้วนทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังการเจรจาและบังคับใช้หนังสือสัญญา โดยรัฐบาลสนับสนุนให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทำหน้าที่บริหารการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยจะต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิจัยเหตุผลความจำเป็น วัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นการเจรจา

ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยรายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังจากได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลเพื่อประกอบการชี้แจงของคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบประกอบการเจรจาจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อจัดทำหนังสือสัญญา

(๒) จัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบในช่วงเวลาระหว่างการเจรจาตามความเหมาะสม และตามข้อมูลสำคัญที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเจรจาและภาคส่วนต่างๆของสังคม

(๓) จัดทำรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ร่างหนังสือสัญญาภายหลังจบสิ้นการเจรจา และรายงานผลการศึกษาถึงความเหมาะสมและแนวโน้มประสิทธิภาพของแผนป้องกันและมาตรการเยียวยาแก้ไขผลกระทบที่คณะรัฐมนตรีจัดทำขึ้น เพื่อประกอบการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๕ และการพิจารณาของรัฐสภา ก่อนการดำเนินการให้หนังสือสัญญานั้นมีผลผูกพันประเทศไทยตามมาตรา ๒๒

(๔) จัดทำรายงานประเมินผลตามมาตรา ๓๕

การทำการศึกษาวิจัย รายงานผลการวิเคราะห์ และรายงานประเมินผลตามวรรคหนึ่งจะต้องเปิดโอกาสกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มประชาสังคมที่ดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสม และเป็นไปอย่างอิสระและปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือพรรคการเมืองใดๆ และไม่มีการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของผู้ศึกษาวิจัยไม่ว่าในช่วงเวลาใดของการบังคับใช้หนังสือสัญญา

ทั้งนี้ การจัดทำรายงานศึกษาวิจัยตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จะต้องครอบคลุมถึงรายงานผลกระทบทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อประเทศและประชาชน ตลอดจนผลกระทบที่จะมีต่อกฎหมายภายในของรัฐ และความเพียงพอของกฎหมายที่จะป้องกันผลกระทบอันไม่พึงประสงค์ และการจัดทำรายงานศึกษาวิจัยตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องครอบคลุมถึงผลกระทบต่อความ

ผูกพันกับภาคีอื่นๆ และเผยแพร่สู่สาธารณะโดยศึกษาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจัดทำขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๗ ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยรายงานผลการศึกษาร่างหนังสือสัญญาและมาตรการรองรับเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และหน่วยงานที่บริหารจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังได้รับร่างหนังสือสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นผู้ชี้แจงผลการศึกษาร่างหนังสือสัญญาต่อรัฐสภา ในวาระที่คณะรัฐมนตรีนำร่างหนังสือสัญญาขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

มาตรา ๒๘ ในขั้นตอนระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญา คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาสามารถว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เป็นที่ปรึกษา หรือเพื่อศึกษาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระตะของการเจรจาเพื่อจัดวางท่าทีการเจรจาได้เองตามความเหมาะสม

หมวด ๔

การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มาตรา ๒๙ ในกระบวนการเจรจาและทำหนังสือสัญญา รัฐบาลจะต้องจัดให้มีการจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นจากสาธารณชน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการเจรจา การลงนาม แก้ไข ให้สัตยาบัน หรือยกเลิกหนังสือสัญญา โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาหนังสือสัญญาทำหน้าที่บริหารจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องจัดทำอย่างน้อยในสองขั้นตอน ดังนี้

(๑) การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการชี้แจงวัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นการเจรจาหนังสือสัญญาของรัฐบาลเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการให้มีการจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามวิธีการที่เหมาะสมกับประเภทของหนังสือสัญญา ให้แล้วเสร็จและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากวันที่ได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

(๒) การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างหนังสือสัญญาภายหลังการเจรจา หรือภายหลังการลงนามเพื่อรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญาเพื่อประกอบการขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาหนังสือสัญญาดำเนินการให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีประชาพิจารณ์ต่อร่างหนังสือสัญญาให้แล้วเสร็จและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันที่ได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล หรือหกสิบวันนับจากวันที่ได้รับรายงานผลการศึกษาตามมาตรา ๒๖ (๓)

ขั้นตอนและวิธีการในการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องกระทำโดยยึดหลักการเปิดเผยข้อมูลที่มีความหมายและเพียงพอ และคำนึงถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันของผู้แสดงความคิดเห็น และให้สิทธิผู้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการรายงานผลที่เป็นกลางและสะท้อนความคิดเห็นที่ได้รับอย่างครบถ้วน เป็นอย่างน้อย

มาตรา ๓๐ ก่อนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานตามมาตรา ๒๕ จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูล เอกสาร รวมถึงร่างหนังสือสัญญาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า หกสิบวัน

มาตรา ๓๑ ในการจัดทำรายงานประมวลผลการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๕ (๒) ให้หน่วยงานที่บริหารการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเสนอความเห็นเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาด้วยว่าประเทศไทยควรทำหนังสือสัญญาดังกล่าวหรือไม่ หรือเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างหนังสือสัญญาในประเด็นใด หรือเห็นควรจัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๓๒ ในขั้นตอนระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาสามารถดำเนินการเพื่อจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มเติมเพื่อประกอบการจัดทำทำทึหรือเพื่อปรับปรุงสารัตถะในส่วนของเจรจาได้ตามความเหมาะสม

หมวด ๕

การติดตามและตรวจสอบการจัดทำหนังสือสัญญา

มาตรา ๓๑ หนังสือสัญญาที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาและมีผลผูกพัน โดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและพิมพ์เผยแพร่โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจา

มาตรา ๓๔ เมื่อหนังสือสัญญาใดมีผลผูกพัน โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วให้รัฐบาลโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจากับหนังสือสัญญาดังกล่าวจัดส่งเอกสารทางการที่เกิดขึ้นตามกระบวนการในมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ และที่ออกโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาและที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาได้รับจากคู่เจรจาทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับหนังสือสัญญา ไปจัดเก็บไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถสืบค้นได้

มาตรา ๓๕ ให้รัฐบาลสนับสนุนให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยบริหารจัดการจัดทำรายงานประเมินผลภายหลังหนังสือสัญญามีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ การจัดทำรายงานประเมินผลดังกล่าวจะต้องทำอย่างน้อยทุกสามปีในช่วงระยะเวลาสิบสองปีแรกนับจากวันที่หนังสือสัญญามีผลใช้บังคับ หลังจากนั้นให้ทำรายงานประเมินผลอย่างน้อยทุกห้าปีจนกว่าหนังสือสัญญาดังกล่าวจะสิ้นผลใช้บังคับ โดยให้เสนอรายงานประเมินผลนี้ต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา

พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา พ.ศ.ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับมาตรา ๓๐๓(๓) บัญญัติให้กฎหมายดังกล่าวจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาที่มีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. กำหนดคบทนิยามของคำว่า“หนังสือสัญญา” ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญา มีอำนาจหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้การจัดทำหนังสือสัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำข้อเสนอ ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการจัดทำหนังสือสัญญา พิจารณากฎหมายระเบียบ และประกาศเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๓. กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือระหว่างประเทศเสนอต่อรัฐสภา และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะรัฐมนตรีจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับ เหตุผล ความจำเป็น วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ และกรอบการเจรจาหนังสือสัญญานั้น ให้แก่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยซึ่งศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำหนังสือสัญญา ซึ่งจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ และเมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับรายงานการ

ศึกษาวิจัยและรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งกรอบการเจรจาเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

๔. เมื่อร่างหนังสือสัญญาได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้คณะรัฐมนตรีนำร่างหนังสือสัญญาดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญามีผลผูกพันประเทศต่อไป

๕. กำหนดให้ประชาชนอาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครอง ในกรณีที่กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาใดมีการดำเนินการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้ศาลปกครองพิจารณามีคำสั่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไข

๖. กำหนดกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาโดยให้มีการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบทั้งก่อนการเจรจา ระหว่างการเจรจา และภายหลังการเจรจาและบังคับใช้หนังสือสัญญา ซึ่งกำหนดให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทำหน้าที่บริหารการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง ทั้งนี้ การจัดทำรายงานศึกษาวิจัยจะต้องครอบคลุมถึงรายงานผลกระทบทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประเทศและประชาชน ตลอดจนผลกระทบที่จะมีต่อกฎหมายภายในของรัฐ รวมทั้งผลกระทบต่อความผูกพันกับภาคีอื่นๆ และเผยแพร่รายงานการศึกษาวิจัยดังกล่าวต่อสาธารณะ

๗. ในกระบวนการเจรจาและทำหนังสือสัญญา รัฐบาลต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นจากสาธารณชนโดยการทำประชาพิจารณ์ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการเจรจา การลงนาม แก้ไข ให้สัตยาบัน หรือยกเลิกหนังสือสัญญาโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือสัญญาทำหน้าที่บริหารการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง ซึ่งก่อนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูล เอกสาร รวมถึงร่างหนังสือสัญญาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

๘. กำหนดให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย บริหารการจัดทำรายงานประเมินผลภายหลังหนังสือสัญญามีผลใช้บังคับ โดยให้เสนอรายงานประเมินผลนี้ต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ
